

הנך הפלמן

יואל היה כמעט מיואש. ההורים שלו בדיוק אמרו לו שאין להם כסף לממן לו חוג כדורסל השנה, והוא כל כך רצה! כשסיפר זאת לסבתו בתקווה שאולי היא תשכנע אותם, הפתיעה אותו סבתא ואמרה:

”נכון שאתה מצוין בחשבון?”

יואל לא הבין איך זה קשור לכדורסל, אבל סבתא המשיכה: ”אז בוא. אני אקח אותך להירשם לבנק הזמן. אתה תוכל לתת שיעורים בחשבון לילדים מתקשים, ולקבל ממישהו אחר אימון בכדורסל. אתה יודע, אני כבר שנה מלמדת שיעורי תפירה, ומקבלת בתמורה עזרה בעבודות הבית.”

מצב רוחו של יואל החל להשתפר, אבל הוא עדיין לא הצליח להבין: מה זה ”בנק הזמן” הזה, ואיך הוא פועל? כדי להבין טוב יותר מה זה בנק הזמן, פנינו לאיילה וול, שהקימה את הפרויקט בארץ.

”זוהי שרשרת של נתינה וקבלה, שמחברת בין האנשים בקהילה על בסיס מכנה משותף”

”בנק הזמן התחיל בארצות הברית בשנות השמונים, כשעורך דין בשם אדגר כאהן, לקה בהתקף לב פתאומי ואושפז בבית החולים”, סיפרה לנו איילה. ”אדגר הרגיש לראשונה איך זה להיות בצד הנזקק ולהיעזר באנשים אחרים. הוא לא אהב את ההרגשה, וחשב על כל האנשים שחווים זאת בחייהם היומיומיים. הוא חשב על דרך שתיתן תחושת עצמאות וכוח לאנשים שנזקקים לעזרה, והמציא את שיטת בנק הזמן, המאפשרת לכל אחד גם לתת וגם לקבל, גם לעזור וגם להיעזר. שיטה שמאפשרת לכולם להרגיש שווים בין שווים. בבנק הזמן אנשים תורמים שעה מזמנם לטובת אנשים הזקוקים לעזרה ובתמורה מקבלים שעת עזרה מאנשים אחרים.”

”שרשרת הנתינה” בבנק הזמן: א’ תרמה ל-ב’ שעה של גיזום בגינה, בתמורה ב’ תרם ל-ג’ שעה של שיעור בפסנתר. ו-ג’ תרם ל-ד’ שעה של ניקיון המכונית, ומה א’ קיבלה? ד’ תרמה לה שעה של שיעור אנגלית.

איור: ליאת שבו

איילה מספקת פאנצ'אות:

”ילד יכול לקחת את הכלב של השכן לטיול במשך שעה, ובתמורה לקבל ממישהו אחר בקהילה שיעור נגינה בגיטרה למשך שעה. או דוגמה נוספת - אישה שמלמדת שעה שיעור במחשבים, יכולה לקבל שעה של תירגול יוגה. זוהי שרשרת של נתינה וקבלה, שמחברת בין האנשים בקהילה על בסיס מכנה משותף שיש לכולם: זמן, יכולות וצרכים.”

כמוכן, כמו בכל בנק, חשוב להקפיד שלא להיכנס למינוס, כלומר, שלא להיות חייב לבנק שעות...

מה ניווץ הבנק לעומת התנדבויות אחרות?

”בבנק הזמן כולם גם נותנים וגם מקבלים, זאת לעומת התנדבויות שבה יש צד נותן וצד מקבל. בבנק הזמן אנו מאמינים שלכל אחד יש יכולות, לכל אחד יש מה לתת לאחרים, ומאפשרים לאנשים לגלות את היכולות האלה ולחלוק אותן עם הקהילה, ובתמורה לקבל שירותים מאדם אחר בקהילה.”

כיצא ילדים יכולים להשתתף בהנך הפלמן?

”בנק הזמן פתוח לכולם, מילדים בכיתה א’ עד קשישים בני 120. בכל קהילה של בנק הזמן יש מגוון גילים, ומגוון של תחומי נתינה וקבלה שמוחלפים בין החברים, למשל השקיית עציצים וטיול עם הכלב, מתן שיעורים פרטיים, לימוד שפות, שיעורי תנועה וכו’. ילדים רבים משתתפים בבנק הזמן, נותנים ומקבלים, ואנו מקווים שמעגלי הנתינה והקבלה ילכו ויתרחבו.”

כתובת אתר בנק הזמן באינטרנט: www.bankhazman.org.il

אם אתם יכולים

בדקו אם יש כבר ”בנק זמן” הפועל באזור מגוריכם. חשבו על תחומים שבהם תוכלו לתרום לאחרים, לצד דברים אתם מעוניינים לקבל. גם בבנק הזמן עצמו יוכלו לתת לכם רעיונות לאפשרויות של נתינה וקבלה. תוכלו גם להקים בעצמכם ”בנק זמן” כיתתי או בית ספרי, בסיוע צוות בית הספר.

כשאיילה היתה סטודנטית באוניברסיטה, היא היתה אמורה להוביל פרויקט חברתי במסגרת הלימודים. באותו זמן צדה את עיניה כתבה בעיתון ”מעריב”, שסיפרה על פרויקט ”בנק הזמן” התופס תאוצה באנגליה. איילה חשבה בלכה שפרויקט כזה, שמשלב נתינה ומעורבות חברתית, יכול להתאים מאוד גם לארץ, וכך יצא לדרך ”בנק הזמן” הישראלי.

איך זה פועל?

בנק הזמן מבוסס על העיקרון העתיק של סחר חליפין: במקום לקנות בכסף, אנשים מחליפים ביניהם מוצרים: אם אני מגדל תרנגולות ואתה מגדל עדשים, נוכל להחליף בינינו תרנגולת תמורת שק עדשים, וכך כל אחד מרוויח. אולם, סחר החליפין הוא מעט בעייתי, כי אולי אני לא

רוצה שק שלם של עדשים - האם במקרה כזה אתן לך חצי תרנגולת? או, לדוגמה, אם אני רוצה דווקא תפוחים, ובעל התפוחים לא רוצה תרנגולת - מה אוכל לתת לו?

כדי לפתור את בעיית סחר החליפין הומצא הכסף, שמאפשר לגשר על הפער הזה: אני יכול למכור את התרנגולת למי שמעוניין בה, לקבל כסף, ובכסף הזה לקנות תפוחים.

בנק הזמן הוא בעצם גרסה של סחר החליפין, אך היא פשוטה ושוויונית יותר, משום שהיא מבוססת על העיקרון הקובע שלכל אחד יש משהו לתת, והנתינה של כל אחד שווה. עיקרון זה דומה גם לשימוש בכסף, אך במקום במטבעות, ”משלמים” בזמן! במקום במטבעות - אתה ”משלם” בזמן! כל שעה שאתה תורם לטובת מישהו, נכנסת לבנק, אתה יכול ”לקנות” בה שעה של מישהו אחר.